

3.7.2024

Javni razpis za sofinanciranje slovenskih dokumentarnih filmskih in avdiovizualnih projektov – 2024
(UL št. 9/24 z dne 2.2.2024).

REZULTATI ZA FILMSKI DEL RAZPISA (razvoj scenarija, razvoj projekta in realizacija filmskih projektov)

Na filmski del javnega razpisa je prispelo 44 ustreznih vlog, od tega 20 prijav na razvoj scenarijev, 8 prijav na razvoj projekta in 16 prijav na filmsko realizacijo.

RAZVOJ SCENARIJA

V sofinanciranje so bili sprejeti naslednji projekti:

Naslov projekta	Prijavitelj	Scenarist	Sofinanciranje v EUR	Intenziteta državne pomoči
Obrobna dela	Staragara, zavod	Matjaž Ivanišin	5.200	66,67%
Projekt Sever	Cvinger film, zavod	Timotej Cvirn, Jaka Mojškerc	8.780	29,62%
MBX	Vid Hanjšek, samozaposlen v kulturi	Vid Hajnšek	3.900	46,15%

Komisija je o projektih, ki so prejeli podporo, zapisala naslednje:

Obrobna dela

Avtor z zavirljivo filmografijo se s svojo (ne)izbiro teme nameni v samo jedro dokumentarizma. Iz številnih obrobni posnetkov in neuporabljenih ostankov svojih prej posnetih filmov naj bi ustvaril dokumentarec, ki bi tematsko tvoril dve liniji: Scenaristov/režiserjev spomin, intuicijo, in obrnjen pogled v svojo filmografijo, kar tematizira ustvarjalčevo velikokrat nezavedno, okoliščine nastajanja filma, odločitve za material, ki postane obrobni. Čista odprtost, umanjkanje koncepta kot zavestna odločitev profiliranega avtorja, pa sta jedro in eros njegovega ustvarjanja.

Avtorsko stališče je dobro izpisano, čeprav bi se lahko zdelo, da ga v osnutku scenarija išče tudi sam avtor, saj proces tega dokumentarnega filma temelji na iskanju, pregledovanju posnetega materiala in premišljevanju o novih pomenih, ki jih s časovno distanco v posnetkih išče režiser. Tako zastavljeno iskanje na koncu ne potrebuje najdbe, saj prevprašuje temelje filmske pripovedi, ki jo tvorijo podobe v posnetem materialu.

Gre za avtorja, ki mu gre na podlagi minulega dela zaupati, da bo iz avanture iskanja filmske zgodbe v neuporabljenih posnetkih ustvaril privlačno filmsko pripoved, ki bo zanimiva za domačo in tujo

festivalsko publiko. Ker prevprašuje in išče temelje filmskega ustvarjanja in filmske govornice, pričakujemo da bo nagovoril široko publiko domačih in tujih filmskih navdušencev.

Projekt Sever

Scenarista in ustvarjalca filma sta se podala med kanadske Inuite že pred oddajo vloge. Tam raziskujeta njihovo življenje medtem ko že bivata v njihovi skupnosti, navezujeta stike s prebivalci in živita po njihovih načelih. Dokumentarizem par excellence, redke v slovenskem prostoru, pospremita z občutljivostjo, spoštovanjem, s pridobivanjem zaupanja, torej s poudarjeno človeško noto. Opazovanje, beleženje in interakcija z življenjem oddaljene zaprte skupnosti v ekstremnih zimskih razmerah odpirajo univerzalna vprašanja človeškega, se dotikajo skrajnih meja našega bivanja, ne le tiste specifične skupnosti.

Avtorja se zavzeta posvečata raziskovanju inuitske skupnosti, razumeta pomembnost izbire protagonistov in gradnje intimnih vezi med filmskimi ustvarjalci in protagonisti. Osnutek scenarija ob intimni zgodbi obeta tudi izjemno zanimivo vizualno komponento filma, ki jo zagotavlja snemanje na odročnem koncu sveta. Film lahko s takšnim pristopom postane poklon formi dokumentarnega filma, saj poustvarja podobno zgodbo kot prvi celovečerni dokumentarni film *Nanook s severa*.

Film premore velik potencial za privlačnost tako domače kot tuje javnosti. Pristop avtorjev obljublja filmsko zgodbo, s katero se bo lahko nedvomno poistovetil širok krog gledalcev, domačih in tujih. Tudi odročnost lokacije filmske pripovedi lahko predstavlja potencial za zanimanje širše publike. Dobro izpeljana scenaristična zasnova filma bo po vsej verjetnosti deležna tudi ugodnega sprejema med selektorji pomembnih mednarodnih filmskih festivalov.

MBX

Zgodba o opuščnem, sicer popolnoma obnovljenem letališču, odpira tematsko polje ene izmed absurdnih potez v sodobni slovenski državi in v dokumentarcu, kot ga je zastavil avtor, zadobi metaforično vlogo. Ob tem ne govori le o opuščeni in neuporabljeni gradnji, temveč tudi o ljudeh, ki so tam še zmeraj zaposleni in predani delu za letališče, ki ne obratuje. S tem dokumentarec širi in odpira tematsko polje z aktualnimi družbenimi in socialnimi konotacijami.

Avtor za osrednji lik filma vzame letališče, ki je običajno mesto največjega človeškega hitenja in vrveža ter odlična metafora današnjega sveta. A takšen koncept letališča sooči s primerom mariborskega letališča Edvarda Rusjana, ki je letališče brez potnikov, brez hitenja, gneče in vrveža ter s takšno atmosfero postane točka komentarja razmer v današnjem svetu.

Film ponuja precejšen potencial za domačo in mednarodno publiko, kar izhaja iz univerzalnosti izkušnje letališkega ambienta in njegove uporabnosti kot metafore za sodobni svet. Prazno letališče predstavlja izjemno vsebinsko in estetsko izhodišče, ki obljublja privlačno filmsko doživetje za širšo publiko.

Na rezervno listo so se uvrstili naslednji projekti:

- Hiša med krošnjami dreves, prijaviteljice Maje Prettner, scenaristke in režiserke
- Pripadanje, prijaviteljice Nine Blažin, režiserke in scenaristke
- Sindrom Šahed, prijavitelja zavod Solsticij
- Nad mano gozd, prijavitelja Urbana Zorka, samozaposleni v kulturi

Projekti, ki niso prejeli podpore:

Naslov projekta	Prijavitelj
FOREŠT - Marijan Tomšič, pisatelj	Friendly Production Matjaž Mrak s.p.
Hiša	KINOKašča/CINEMattic
Ilegalka	Sever&Sever d.o.o.
Umetnost dela	Ana Čigon

SKC	URGH!
Kdo se boji jezne žene?	Maja Andlovic
KAMNOLOMKA	ZAVOD BLADE PRODUKCIJA
(NE)OMEJEN ROG UPORABE	Arsmedia
TEKAČICE	FilRouge d.o.o.
Ne razdvajajmo slovenskega življa	Lilit, Zavod za kulturne dejavnosti, Ljubljana
Sožitje v Delamarisu	Fixmedia
Europraxia	Figurae - medijska produkcija in kulturne storitve
Na ramenih velikanov	Invida d.o.o.

RAZVOJ PROJEKTA

V sofinanciranje so bili sprejeti naslednji projekti:

Naslov projekta	Prijavitelj	režiser	Sofinanciranje v EUR	Intenziteta državne pomoči
Torzo stare mačke	Petra Pan Film, zavod	Petra Seliškar	22.750	44,64
Prihajajo	Rusaalka, zavod	Marko Kumer Murč	16.500	90,59
Rapsodija jamskega medveda	Astral d.o.o.	Miha Čelar	8.000	31,57

Komisija je o projektih, ki so prejeli podporo, zapisala naslednje:

Torzo stare mačke

Svetlana Makarovič je vsestranska literarna ustvarjalka, igralka, pevka in aktivistka, brezkompromisna, glasna, prav zato pa kontradiktorna, intrigantna in karizmatična javna osebnost. V zasebnem življenju je izbrala samoto, v katero spusti redke posameznike, v njem pa kraljujejo živali, zlasti mačke. Petra Seliškar jo je poznala že v otroštvu, zdaj pa ji je Svetlana zaupala in jo spustila v svoj čarni krog. Filmskega portreta Svetlane Makarovič še ni, zato je projekt lahko še toliko bolj dragocen, zaradi njune bližine pa še bolj osebni in unikaten. Poleg posnetkov s Svetlano, ki vključujejo njeno zasebnost in njene nastope, portretiranko in dokumentarec družijo skupna misija: Svetlanino zadnje (po mnogih) potovanje na Islandijo, v deželo škratov, ki jo je Svetlana vzela za svojo.

Avtorica ima trdno vizijo, hkrati pa se zaveda krhkosti snemanja tako delikatne osebnosti, tvegane poti na Islandijo zaradi Svetlanine starosti in zdravja. Osebna bližina pomeni največ, kar si lahko avtorica filma zagotovi od svoje portretiranke. Pričakovati je precejšnje zanimanje za film, zlasti v slovenskem prostoru.

Prihajajo

Težave z invazijo divjih svinj v urbana okolja Evrope razburjajo prebivalce in so postale predmet javnega diskurza. Dokumentarec v živo spremlja posameznike, ki se borijo za odlov ali poskus sobivanja z njimi. V resnih debatah, raziskavi in soočenjem film skreira prostor za bivanjski razmislek o tem, ali smo in kako smo še ali že sposobni bivati z naravo, v kakšni meri nas ogroža, kako se nam grobo poseganje lahko maščuje ipd. Vendar so različne premise dramaturško spojene v antagonističen odnos in

ustvarjene na način, ki zaradi ironične distance ustvari humorni učinek, kar pa je v tovrstnem filmu presežek.

Avtorsko stališče je predvsem kompleksno, tako kot je kompleksna tema, vendar avtor dobro pozna materijo, akterje, ima jasen namen, odločitev, kako ga bo prek filmskega jezika dosegel in zastavil javnosti relevantna vprašanja. Prav gotovo je to film, ki lahko pritegne široko občinstvo v slovenskem in mednarodnem kulturnem prostoru.

Rapsodija jamskega medveda

Tema filma je univerzalna, saj revidira del zgodovine človeštva, hkrati pa nagovarja z glasbo, spregovori o izvoru umetniškega ustvarjanja in človekove zgodnje potrebe po izražanju. Arheološka najdba neandertalske piščali evocira prav ta vprašanja. Glasba, ki jo izvaja vsestranski slovenski glasbenik, multiinstrumentalist Boštjan Gombač na repliki piščali dokazuje, da je bilo mogoče iz piščali izvabiti melodijo. Z dodajanjem in (re)aranžiranjem Gombač povzdigne glasbo prve piščali v relevantno in enakovredno glasbilo sodobnosti, glasbeno raziskovanje o njej pa je privzel kot svoje poslanstvo na mednarodni ravni. Komisija na osnovi priloženega posnetka izraža rahel dvom v to, če bo lahko filmski jezik sledil ustvarjalnemu prepletu glavnih linij: estetski (Gombačevi, glasbeni, ki bi se ji lahko prepustil) in raziskovalni (bolj eksaktni), saj bi tovrsten razmislek bistveno vplival na končno podobo filma.

Avtorsko stališče se še ne odraža v jasnejši strukturi in jeziku filma, vsebinsko pa je bolj prepričljivo. Film je lahko dokaj privlačen za obiskovalce kinematografov doma in v tujini, razvoj projekta pa še terja razmislek in odločitve, ki bi lahko odločilno vplivale na uspeh filma.

Na rezervno listo se je uvrstil projekt z naslovom Levjesrčni, prijavitelja Vertigo, zavod za kulturne dejavnosti.

Projekt, ki niso prejeli podpore:

Naslov projekta	Prijavitelj
Time Out	December, Zavod za kulturne dejavnosti, Ljubljana
Da se!	URGH!
SIN PUŠČAVE	ZAVOD BLADE PRODUKCIJA
Ljubezni (do) narave	VIZUALIST, produkcija filmov d.o.o.

REALIZACIJA FILMSKIH PROJEKTOV

V sofinanciranje so bili sprejeti naslednji projekti:

Naslov projekta	Prijavitelj	Režiser	Sofinanciranje v EUR	Intenziteta državne pomoči
Laibach/Alamut	Tramal films	Sašo Podgoršek	80.000	40,97
Bogovi so se zmotili	Zavod Potem	Jakob Krese	57.000	27,08
Delavska svetovalnica	Filmsko društvo Temporama	Nika Autor	60.000	76,42
Trikratna upornica	Cvinger film, zavod	Anna M. Bofarull	37.870	36,24

Komisija je o projektih, ki jih je predlagala v sofinanciranje zapisala naslednje:

Laibach/Alamut

Laibach je slovenska svetovno znana in uveljavljena skupina z večdesetletnim delovanjem, s samosvojem slogom in filozofijo upornišтва, s katero je začela svojo pot. Najprej z disidentsko kulturno pozicijo znotraj nekdanje Jugoslavije v okviru gibanja NSK, pozneje pa z velikim komercialnim uspehom v mednarodnem prostoru in koncertiranjem na politično in geostrateško intrigantnih lokacijah, s čimer še naprej ohranja svojo unikatno pozicijo (koncert v Severni Koreji, lanski spodleteli poskus koncerta v Kijevu ipd) tudi na ravni javnega, družbenega in političnega diskurza. V projektu Alamut pa se združujeta slednja linija in intertekstualnost kot še ena izmed Laibachovih značilnosti. S projektom Alamut je skupina že koncertirala, vendar bi koncert v Iranu, izvornem prizorišču slovenskega romana Alamut, pomenil vrhunec. Film naj bi ne le sledil poti do cilja, ki ga mogoče zaradi politične situacije niti ne bo dosegel, vendar se že pot do realizacije odvija v filmsko vznemirljivem ozračju.

Režiser je že dolgoletni filmski sopotnik NSK, pozna filozofijo celotne skupine in njeno zgodovino, izzive in namen. Film ujame skupino na (mogoče neuresničeni) misiji, ki hkrati definira in utrjuje njeno smer in filozofijo, obenem pa intertekstualno umešča Alamut znova v izvorno okolje njegovega dogajanja. Preizpraševanje totalitarizmov se na Laibachovi poti dogaja že med pripravami, negotovimi dogovori, hkrati pa začrta močno paralelo med obdobjem fašizma, na katerega se je Bartol odzval z Alamutom, in našo sodobnostjo.

Film bo zaradi tematske relevantnosti in uveljavljenosti Laibacha kot glasbene skupine lahko pritegnil številno občinstvo v Sloveniji in v tujini.

Bogovi so se zmotili

Avtor in režiser v osebno izpovednem dokumentarcu prikaže subjektivno vizuro širšega družbenega dogajanja in časa, ki sta ga zaznamovali njegova stara mama in njena hči, avtorjeva mama. Obe sta bili aktivistki, obe je avtor spremljal kot otrok. Doživljal je njuno brezkompromisnost in predanost boju - stare mame med drugo svetovno vojno, mame pa med študentskimi demonstracijami in med vojno v Sarajevu. Emocionalna dimenzija in subjektivni pogled nasproti toku žive zgodovine ustvarjata najmočnejšo pripovedno os. Okrog nje se gibljejo dejstva, umeščanje in kontekstualiziranje različnih relevantnih tem - poleg aktivizma še široko polje vprašanj ženskega angažmaja v družbi, materinstva, funkcije žensk v družini, posredna kritika ravnanja vsakokratnih zmagovalcev v boju, odpira pa največje vprašanje o smislu popolne predanosti in idealizma v boju za pravično stvar.

Projekt je izviren zaradi poguma ustvarjalca, da odpre svojo družinsko zgodbo, da jo na svojski način umešča v družbeni kontekst, da ji sledi tako, kot je z odraščanjem vse bolj dojemal dejanja svojih ženskih prednic, da pa je sposoben hkrati ustvarjati distanco do tega in si upa odpreti vprašanja o družbeno intrigantnih temah iz obdobja slovenske in mednarodne zgodovine na daljici med Berlinom in Sarajevom in skupni geografski in tematski točki - Ljubljani. Film bo gotovo privlačen za večino slovenskega in mednarodnega kulturnega prostora.

Delavska svetovalnica

Avtorica predstavi Delavsko svetovalnico, dragocen primer socialnega korektiva, točke, h kateri se zatekajo opeharjeni delavci. Kredibilna in aktualna tema je zastavljena kot dolgotrajni proces observacije, snemanja dela svetovalnice, stika med pomoči potrebnimi in skupino posameznikov, ki jim nudijo pomoč. Ob tem se tkejo solidarnostne mreže, polne razdajanja, empatije, občutljivosti in vere v boljšo in pravičnejšo prihodnost. Vse bolj brezpravni delavci, izkoriščani, podplačani in brez prave zaščite so namreč eden izmed žalostnih simptomov stanja družbe.

Avtorica se z občutljivostjo za socialno temo osredotoča na delo pisarne in na stik prizadetih z njenim delom. Namerava izvzeti tri zgodbe posameznikov, ki so poiskali pomoč, da bodo zgodbe lahko bolj osebne, vendar še ni povsem jasno, na kakšen način bi jih vključila v film. Predstavlja pa hibridni avtorski pristop: opazovalni, participatorni in poetični, s poustvarjanjem gibov prizadetih delavcev, ki

pogosto izrazijo več s telesnim izrazom kot z verbalnim. Film je lahko univerzalno privlačen za vsa občinstva zaradi močne socialne in človeške note.

Trikratna upornica

Tema systemskega, v tem primeru policijskega nasilja, je ob naraščajočih množičnih protestih povsod po svetu povsem relevantna. V filmu se osrednji osebnosti poleg tega, da je postala tovrstna žrtev na shodu za katalonsko neodvisnost, posledično zgodi tudi medijski linč. V pisni vlogi jo avtorica in režiserka predstavi kot aktivistko, čeprav o njenem tovrstnem delovanju in prepričanju ne izvemo ničesar. Intrigantno postane takrat, ko se dokazovanje krivde preseli tudi v medije. Da bi se konstituirala kot junakinja, bi jo morala podpirati dejstva, pričevanja in izjave drugih, prav tako borcev za stvar. Če pa je postala zgolj naključna žrtev na napačnem kraju in ob napačnem času, ne glede na svoj angažma, kakor jo je avtorica označila v ustni predstavitvi pred komisijo, pa ostaja zgolj v poziciji žrtve, kar šibi kontekst in moč te filmske pripovedi.

Avtorica in režiserka je ob novicah o ženski, žrtvi policijskega nasilja in razgrete medijske debate, želela o tem izvedeti več. Zato je stopila v stik z njo, vstopila celo v njen intimni prostor in naj bi v filmu tudi sama nastopila. Tako je zanimivo in intrigantno zgodbo z močnimi nastavki za odmevno družbeno relevantno dokumentarno zgodbo spremenila v intimni portret žrtve nasilja, medijev in posledično apatične mlade ženske.

Filmi o naključnih žrtvah nasilja organov in eksploatacije medijev so, žal, čedalje bolj aktualni, vzbujajo empatijo in zavest o svetu, v katerem živimo. Dokumentarec o nekom, ki je doživel oboje, je lahko zanimiv za občinstva doma in v tujini, družbena kontekstualizacija pa bi spodbudila še širši in kompleksnejši razmislek.

Na rezervno listo sta se uvrstila naslednja projekta:

Naslov projekta	Prijavitelj
Konec gravitacije	Blade produkcija, zavod
Središče sveta	Vertigo, zavod

Projekti, ki niso prejeli podpore:

Naslov projekta	Prijavitelj
Saša iz Ukrajine	FilRouge, produkcija filmov in medijskih vsebin d.o.o.
Sivi volk	Film Horizont, zavod za kulturne dejavnosti.
Ekipa življenje	Sever&Sever d.o.o.
SRCE SALSE	GUSTAV FILM D.O.O.
POVSOD JE LEPO, DOMA JE NAJLEPŠE	CASABLANCA
Pot odrešitve	VIZUALIST, produkcija filmov d.o.o.
Gora Rocka	Arsmedia
Moja Ljubljana	Zavod Film Horizont
MOJE RADOSTNO SRCE	SOLSTICIJ, ZAVOD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

30.9.2024

REZULTATI ZA SEGMENT REALIZACIJA AVDIOVIZUALNIH PROJEKTOV

Na ta del javnega razpisa je prispelo 34 ustreznih vlog. 6 od njih je bilo serij, 9 projektov pa je obravnaval nosilo temo Evropske prestolnice kulture.

V sofinanciranje so bili sprejeti naslednji projekti:

Naslov projekta	Prijavitelj	Režiser	Dolžina	Sofinanciranje v EUR	Intenziteta državne pomoči
BLAŽINA - POZABLJENI IDOL	Stara gara, Zavod za kulturne dejavnosti	Ivan Gergolet	smf	55.000	55,56
Hiške jeseni	DECEMBER, Zavod za kulturne dejavnosti	Darko Sinko	smf	45.000	79,79
DON KIHOTOVA KAMERA	ZAVOS BLADE PRODUKCIJA	Cordelia Dvorak	cf	60.000	23,11
Najdeni posnetki iz nebes in pekla	Vertigo, zavod za kulturne dejavnosti	Damjan Kozole	cf	52.000	43,24
VSAKO JUTRO, KO SE ZBUDIM	MAKUS zavod za fimske in kulturne dejavnosti	Bojan Labovič	cf	70.000	27,62
Junaki Soče	Leeway collective, zavod za promocijo in varovanje vodnih ekosistemov	Rožle Bregar	cf	52.000	53,81
Moj svet ptic	Fotokom, video in foto produkcija, Matej Vranič s.p.	Matej Vranič	cf	52.000	37,33
Mladi gor, stari dol	Filmservis d.o.o.	Rahela Jagrič Pirc	serija 7x25	70.000	79,80

Na rezervno listo so se uvrstili naslednji projekti:

Naslov projekta	Prijavitelj
Razpolovni čas	Zavod Blade produkcija
O prigodah Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika	Filmsko društvo Film Factory
Ožigosani	Zavod En-knap
Zgodbe s prepaha, 2. sezona,	KSZ Sagar
Gutenwerd, izginulo mesto	Zavod Solsticij
Pismo Evropi	Ustanova Toma Križnarja

Komisija je o projektih, ki so prejeli podporo, zapisala naslednje:

Blažina – pozabljeni idol

Dokumentarec spregovori o slovenski javnosti dokaj neznanem športnem junaku Blažini, ki je bežal pred fašizmom in postal eden najpomembnejših nogometnih vratarjev v Argentini, kjer velja za legendo. Avtor in režiser gradi zgodbo z veliko obrati in referencami, kontekstualizira protagonistov uspeh v športu, družbo, ki je mladega fanta prisilila v migracijo na drugi konec sveta, predstavi njegove svojce. S spoštljivim in korektnim pristopom k temi avtor pusti predvsem bogati zgodbi, da zaživi.

Slovenska avdiovizualna produkcija s spoštljivim dokumentarcem o strategu v nogometnih vratih lahko nagovori ne le gledalce v Sloveniji, ki jih opomni, da smo imeli nogometne junake že v preteklosti, ampak seže tudi v mednarodni prostor, kjer je bilo ime Blažina cenjeno in uveljavljeno.

Dokumentarec poudarja pomen slovenske kulture zlasti z načinom, kako predstavi stisko in razmere slovenskega življa v času nastajajočega fašizma na Primorskem, zanemarljiv ni niti podatek, da je Blažina ves čas poudarjal svoje slovensko poreklo in da je govoril slovensko, kar pomeni uveljavljanje slovenske identitete v najširšem mednarodnem prostoru.

Gre za nadgradnjo klasične biografske pripovedi v dokumentarnem filmu, saj bomo zgodbo o v slovenski javnosti neznanem, a izredno zanimivem protagonistu, spoznali skozi preiščevanje vprašanja identitete. To pa v sodobnem času, podobno kot v času po drugi svetovni vojni, ni pomembno le na individualni ravni, ampak tudi z vidika številnih migracijskih tokov, ki smo jim priča danes.

Hiške jeseni

Avtorja, scenarist in režiser, spremljata življenje in zaznavata spremembe v ruralnem okolju, na vasi, že več deset let, in jih dokumentirata. Njun namen pa je to zabeležiti še naprej vsakih deset let. Prvi del filma je bil že posnet pred desetimi leti in dobro sprejet na FSF. Dragocena je njuna vera v moč filma, ki si zada navidezno skromno nalogo zgolj beleženja življenja, zaznavanja sprememb sveta, ki se odraža tudi na mikro nivoju, v majhni skupnosti. S poslušanjem za ljudi, s spoštovanjem svojevrstnega teka časa, dinamike odnosov, ki vmes tečejo svojo pot, z izgubami in pridobitvami v vsaki dekadni lahko postane film svojevrstni kronist časa, kar je edinstveno v razvoju slovenskih avdiovizualnih del.

Tetralogija, ki se ne osredotoča na iskanje in popisovanje velikih zgodb, se prek izvirnega, senzibilnega in avtentičnega dokumentarizma lahko prek filmske kamere loteva velikih zgodb o ljudeh v odmaknjeni vasi. Prav njegova nepretencioznost obeta univerzalne razsežnosti vseh štirih zgodb.

Slovenska kultura je v dokumentarcu zaobjeta v širšem smislu, saj ima lahko reference najmanj v etnološki in antropološki stroki, enako v zgodovini, ima pa tudi edinstveno možnost dokumentiranja jezika o razvoju narečja lokalne skupnosti v daljšem časovnem obdobju.

Avtorja predstavita inovativno pripovedno strategijo, saj sta se odločila za nadaljevanje zgodbe iz dokumentarca Hiške, ki jo bosta nadgradila s serijo treh filmov. Vsakih deset let se bosta vrnila v vas in ponovno obiskala protagoniste ter tako gledalcem ponudila edinstven vpogled v razvoj njihovih življenjskih zgodb, ki bodo neizogibno pričale tudi o družbenem razvoju skozi čas. Tovrsten pristop presega okvir klasičnega dokumentarca, saj bo z dolgoročnim spremljanjem protagonistov prispeval k razumevanju družbene dinamike v našem okolju.

Don Kihotova kamera

Dokumentarec je podnaslovljen kot "Deset pisem onkraj svetlobe", odkriva pa svet slepega slovenskega fotografa in filozofa, živečega v Parizu, Evgena Bavčarja, v katerem ni za videčega človeka nič samoumevno. In prav to je izhodišče za poglobljen in kompleksen projekt, ki skuša razumeti svet tako, kot ga dojemata Bavčar. Ob tem zastavlja številna eksistencialna vprašanja, v katera so vključene teme zaznavanja sveta, komuniciranja z njim, in navsezadnje navidezna absurdnost, nedoumljivost fotografskega ustvarjanja slepega človeka. Prav na ta način film zavrže ustaljeno percepcijo gledanja, ki ga ne proizvajajo le oči, ampak notranje videnje in druga čutila, v Bavčarjevem primeru pa tudi edini vidni spomini iz zgodnjega otroštva v Sloveniji. To bo tudi prvi filmski/AV portret Evgena Bavčarja v Sloveniji doslej.

Projekt prevprašuje ne le fotografijo, naše zaznave in razumevanje, ampak tudi avdiovizualno podobo, njeno gibanje in zvok. Portret umetnika in filozofa je močno avtorsko oblikovan, avtorica nastopi v vlogi antagonistke in nam kot medij hkrati posreduje podobe in misli portretiranca. Evgen Bavčar je uveljavljen avtor v tujini, ne le v Parizu, kot filozof obvladuje tudi besedo. Pričakovati je odmevnost projekta v slovenskem in mednarodnem avdiovizualnem prostoru.

Film nedvomno prinaša prispevek k slovenski kulturi, ki jo ustvarjajo, živijo in širijo Slovenci po svetu, zlasti, če so uveljavljeni. Slovenski jezik je v filmu živ, polnopomenski, uporabljen na več nivojih: kot sredstvo komunikacije, Bavčarjevega pogovornega zapisa, in kot posrednik potrebnih informacij.

Avtorica predstavi izjemno pogumen in izviren pristop k filmski pripovedi, ki sicer govori o slepem slovenskem fotografu (tudi pisatelju in filozofu) Evgenu Bavčarju, a v svojem bistvu prevprašuje načine gledanja v današnjem svetu, nasičenim z medijskimi podobami. Ne gre samo za portret slepega fotografa, njegova zgodba je izhodišče za vizualni premislek o svetlobi in temi, o našem zaznavanju, kjer ni bistven le vid, ampak ga definirajo številni drugi intimni dejavniki, ki v nas tvorijo končno podobo dražljajev, s katerimi čutimo/vidimo svet okoli sebe.

Najdeni posnetki iz nebes in pekla

Avtor in režiser Damjan Kozole se po dokumentarnem filmu Ulay o kontroverznem umetniku performansa, body arta, fotografije ipd vrača z istim protagonistom, vendar v drugačni konstelaciji in z dodatnim gradivom. Tokrat se naslanja na nove posnetke, najdene v Ljubljani po Ulayevi smrti. K dokumentarcu pritegne njegovo nekdanjo drugo polovico, Marino Abramovič, s katero sta zasnovala samosvojo umetniško performativno linijo in bila partnerja tudi v življenju. Prav vključitev Abramovičeve in njen odziv na najdene filme lahko odpre nove razsežnosti filmu.

Ekskluzivnosti najdenih posnetkov ustvarjalnega obdobja Ulaya in Marine Abramovič je nesporna. Izjemno vrednost nosi dostop do priznane umetnice, ki ga izkazuje avtor. Sicer pa je odločitev avtorja, da protagonista sooči z nevidenimi posnetki, preverjen pristop v dokumentarizmu.

Vsako jutro, ko se zbudim

Poetično refleksivni dokumentarni esej, kot ga poimenuje avtor celovečernega dokumentarca, zajema tematski spekter z močno socialno noto. Obravnava in predstavlja ženske na mejah Evrope, podplačano delovno silo, ki mora zaradi socialne stiske sprejeti in opravljati najnižja dela za mizerno plačilo. Za vsebinsko-poetični okvir si izbere svetovno znano italijansko ljudsko protestno pesem, ki so jo prvotno peale delavke »mondine« v znak protesta proti težkim delovnim pogojem na riževih poljih. Vzpostavnice zlahka potegnemo z vse bolj izkoriščanimi delavkami sedanjega časa, ki pa v filmu ne prihajajo le iz Slovenije, ampak iz ekonomsko in zaposlitveno osiromašenih krajev v vsaj za nekaj stopenj boljše pogoje. Obiti pa dobijo klavrn obraz realnosti. Film predstavlja nov pristop k tej problematiki.

Projekt presega meje slovenske avdiovizualne krajine, saj zadeva evropski prostor, z mednarodnim kontekstom in poetičnim izrazom, ki uravnoteža skopo sliko socialne bede, pa na izrazno asketski, vendar adekvaten način bogati avdiovizualno produkcijo doma in po svetu.

Režiser izvorno uporablja motiv pesmi Bella Ciao in arhivske posnetke italijanskih delavk na riževih poljih, ki so jo prepevale, kot osrednji element pripovedi o sodobnih delovnih ženskah. S tem vzpostavlja vzporednico med izkoriščanjem in negotovostjo delavk v preteklosti in sedanjosti. Težke razmere in zahtevno delo sodobnih protagonistk jih postavljajo v podobno družbeno-ekonomsko situacijo kot nekoč delavke na riževih poljih. Uporaba pesmi Bella Ciao ni zgolj ilustracija, ampak ključni element pri graditvi atmosfere in poudarjanju kontinuitete izkoriščanja ženske delovne sile.

Junaki Soče

Film odpira močno okoljevarstveno temo zaščite reke Soče, saj je ne predstavi le kot znamenitost, temveč problematizira človekovo dejavnost v zvezi z njo. To lahko vodi v usodno in škodljivo poseganje v naravni habitat, lahko pa ga pomaga zaščititi in ohranjati. Prav zgodba o skupini aktivistov, ki je pred desetletji odločilno vplivala na ohranitev reke, je močnejša kvaliteta filma. Predstavljen je tudi sedanji premislek o škodljivih stranskih učinkih množičnega turizma na okolje. V slovenski avdiovizualni prostor projekt vnaša razmislek o našem času z zastavljanjem relevantnih vprašanj.

Projekt ne prikazuje le privlačne turistične podobe mednarodno znane reke, ampak obratno: prav s filmsko zgodbo spodbudi razmislek o tem, kaj lahko pomenita ekstenzivna eksploatacija kapitala in turizem za naravno okolje, na drugi strani pa verjame v moč okoljevarstvenega aktivizma.

Jezik v dokumentarcu je korekten, živ v izjavah nekdanjih in sedanjih aktivistov, borcev za ohranitev reke. Prispevek k razvoju slovenske kulture ni specifičen, razen če kulturo razumemo v najširšem smislu in vanjo vključimo še odnos do naravnega okolja, kar postaja vse pomembnejša bivanjska kategorija. Inovativna raba filmskih sredstev se kaže v uporabi animiranih ilustracij za prikaz dogodkov iz preteklosti. Te niso pomembne le zaradi svoje estetske vrednosti, ampak tudi zaradi humornega pristopa, ki se ga poslužujejo avtorji. Učinkovito je uporabljena tudi kombinacija arhivskih posnetkov. Avtorji namreč spretno prepletajo posnetke, ki pričajo o načrtih partijskih oblasti v dolini Soče, z arhivskimi posnetki iz komunističnega obdobja, s čimer ustvarjajo bogato in kontekstualizirano vizualizacijo preteklosti.

Moj svet ptic

Projekt, v katerem avtor in režiser kot poznavalec sveta ptic predstavi posamezne vrste in okolje, v katerem bivajo, prispeva k verodostojni predstavitvi pomembnega dela narave z raziskovalno osnovo in občuteno naklonjenostjo enemu najbolj raznovrstnih in razširjenih živalskih razredov. Na področju ustvarjanja slovenskih avdiovizualnih del je ta projekt eden temeljitejših med dokumentarci o naravi.

V območju slovenske avdiovizualne produkcije je pregleden dokumentarec o slovenskih pticah med pomembnejšimi, v mednarodnem prostoru pa primerljiv z obsežno produkcijo tovrstnih poljudnih ali poljudno znanstvenih dokumentarcev, zlasti na specializiranih tv kanalih, ki prikazujejo naravo.

Jezik v dokumentarcu je korekten, ustrezno poljudno znanstveno zasnovan, kar pritiče predmetu obravnave in vključuje predvsem slovensko poimenovanje posameznih ptic.

Avtor izkazuje inovativnost pri uporabi filmskega medija, kar se kaže v izvirnih snemalnih pristopih, ki jih uporablja pri snemanju nepredvidljivega in pogosto neponovljivega dogajanja v naravi. Predstavitev avtorjevih postopkov snemanja pa bo filmski pripovedi dodala dinamičnost in jo še obogatila.

Mladi gor, stari dol

Serija sedmih kratkometražnih dokumentarcev ima močno socialno noto, sega v samo jedro težav mladih družin, v vsakdanjem življenju soočenih z vse večjo stanovanjsko stisko. Pri tem se ne poslužuje le reportažnega beleženja stanja, ampak seže globlje v bivanjske probleme, kjer se po sili razmer sooča več generacij pod isto streho. Avtorica je izbrala raznolike zgodbe in tako zaobjela kar najširši spekter bivalnih praks, od stisk do simbioze. Analitično se loti kritičnih točk, kjer prihaja do trkov ali do sodelovanja, hkrati pa pusti stanovalcem spregovoriti in jih tako obravnava povsem individualno. Serija je dobrodošel prispevek v polju slovenskih avdiovizualnih del.

Projekt je pomemben zaradi svoje socialne naravnosti, empatije, prek zgodb posameznih bivanjskih praks pod eno streho odpira številne aktualne družbene probleme. Sicer pa ne prinaša novuma v slovenski in mednarodni avdiovizualni prostor.

Izviren je premislek o stanovanjski problematiki skozi snemanje družinskih situacij, s čimer bo predstavljeno sobivanje družinskih članov mlajše in starejše generacije, ki si delijo skupno streho nad glavo. Dobra je odločitev, da pogledi "strokovnih komentatorjev" ne bodo prepleteni v vsakem posameznem delu serije, ampak jim je namenjen le zadnji del v sezoni, ki bo vsebinsko zaokrožil družinske zgodbe, ki smo jih do tedaj videli.

Projekti, ki niso prejeli podpore:

Naslov projekta	Prijavitelj
Skozi te iste pore se še vedno zлива taisti znoj	VERTIGO, Ljubljana
OTROŠTVO GENERACIJ	ART 7 VIDEO, SAŠA GRMEK S.P.

Pred nami stoji mož.....	Film Horizont, zavod za kulturne dejavnosti.
Zapisano v zvezdah	Supermarket d.o.o.
Veter	Friendly Production Matjaž Mrak s.p.
Naše šole	Toni Cahunek s.p.
Poplava	Stara gara, Zavod za kulturne dejavnosti
DVE MESTI - EN PEKEL	CASABLANCA d.o.o.
SPLET ZA ZNORET	ART 7 VIDEO, SAŠA GRMEK S.P.
POSTAL BOM PTICA	Rhaego produkcija, Zavod za kulturne dejavnosti
(NE)UKROČENA REKA	Rhaego produkcija, Zavod za kulturno dejavnost
LOV NA SEVERNI SIJ	Filmservis d.o.o.
ISKANJA, Obrazi novejših slovenskih fotografij	SOLSTICIJ, ZAVOD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI, LJUBLJANA
Protagonistke: 2. sezona	Lilit, Zavod za kulturne dejavnosti, Ljubljana
GRADOVI NA SLOVENSKEM	Filmska produkcija Matej Nahtigal s.p.
Metulj	Društvo zaveznikov mehkega pristanka
RAKETARJI	ALMEDIA, ALEN PAVŠAR S.P.
13 deviških	Lilit, Zavod za kulturne dejavnosti, Ljubljana
THE SAJETA EXPERIENCE	Zveza društev mladih in kreativnih Tolmin